

STORTINGET

Innst. 157 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:70 S (2025–2026)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Simen Velle og Anne Grethe Hauan om rettfærdig utdanningsstøtte for studenter med pasientskadeerstatning

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene og sakens øvrige dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre forskriften for utdanningsstøtte slik at erstatningsbeløp som følge av kritisk sykdom eller personskade, og stipulert avkastning av slike erstatningsbeløp, ikke skal medtas i Lånekassens behovsprøving. I tilsvarende tilfeller de fem siste år, hvor stipend har vært avslått og i stedet gitt som lån, skal lånet omgjøres til stipend.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland har uttalt seg om forslaget i brev av 26. januar 2026. Uttalelsen følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen sendte 3. februar 2026 brev til forsknings- og høyere utdanningsministeren med spørsmål knyttet til representantforslaget. Statsrådets svar av 13. februar 2026 følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Julia Eikeland, Vebjørn Gorseth og Sander Delp Horn, fra Fremskrittspartiet, Line Marlene Haugen, Lill Harriet Sandaune, Joakim Myklebost Tangen og Simen Velle, fra Høyre, Monica Molvær og lederen Mathilde Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Sunniva Holmås Eidsvoll, fra Senterpartiet, Erling Sande, fra Rødt, Hege Bae Nyholt, fra Kristelig Folkeparti, Joel Ystebø, og fra Venstre, Guri Melby, viser til representantforslaget.

Komiteen vil fremheve betydningen av utdanning, av at den er tilgjengelig for alle, og av at økonomiske barrierer for å ta utdanning reduseres. Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen) er et viktig virkemiddel for å gjøre utdanning mulig for flest mulig, og er avgjørende for å sikre Norge den kompetansen samfunnet trenger.

Komiteen viser til at erstatningsutbetalinger ved kritisk sykdom eller personskade er unntatt fra behovsprøving i Lånekassen og ikke skal påvirke hvor mye av lånet som gjøres om til stipend. Avkastning (renter eller annen inntekt) fra slike erstatningsutbetalinger regnes imidlertid som skattepliktig inntekt. Etter dagens praksis blir denne avkastningen behovsprøvd på lik linje

med annen inntekt og formue når Lånekassen vurderer omgjøring av lån til stipend.

Komiteen vil derfor synliggjøre at dette kan føre til at enkelte får omgjort en mindre del av lånet til stipend, enn dersom også avkastningen hadde vært unnatt fra behovsprøving.

Komiteen er opptatt av å sikre like muligheter til høyere utdanning uavhengig av økonomisk og sosial bakgrunn. Lånekassens utdanningsstøtteordninger er ett av de viktigste virkemidlene for å sørge for at alle har mulighet til å ta utdanning ut over grunnskole og videregående opplæring, og ordningene gir muligheter for bred sosial rekruttering.

Komiteen mener personer som har vært utsatt for kritisk sykdom eller personskade, skal ha samme muligheter til å gjennomføre utdanning som andre. Regelverk og støtteordninger må derfor innrettes slik at sykdom eller skade ikke medfører økonomiske barrierer som hindrer gjennomføring av utdanning og deltakelse i arbeidslivet.

Komiteen viser til at erstatningsbeløp ved personskade, herunder blant annet pasientskade, skal kompensere for varig inntektstap og økte levekostnader som følge av skade eller sykdom. Formålet med slike erstatninger er å sikre økonomisk trygghet og langsiktig kompensasjon for det tapet som har oppstått, ikke å gi mottageren en økonomisk fordel. Når forventet avkastning av erstatningsbeløpet medregnes som inntekt ved behovsprøving av stipend i Lånekassen, innebærer det etter komiteens syn en urimelig dobbeltbelastning for den skadelidte. Den skadelidte blir forutsatt å oppnå avkastning for at erstatningen skal dekke fremtidige behov, samtidig som samme avkastning vurderes som disponibel inntekt og reduserer tilgangen til studiestøtte. Det undergraver formålet med erstatningsordningen, som nettopp er å sikre fullgod kompensasjon for økonomisk tap, og ikke å redusere tilgangen til andre sentrale velferdsordninger.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en løsning for de studentene

som har blitt berørt av endringen som har ført til redusert stipend for studenter med pasientskadeerstatning.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til representantforslaget og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre forskriften for utdanningsstøtte slik at erstatningsbeløp som følge av kritisk sykdom eller personskade, og stipulert avkastning av slike erstatningsbeløp, ikke skal medtas i Lånekassens behovsprøving. I tilsvarende tilfeller de fem siste år, hvor stipend har vært avslått og i stedet gitt som lån, skal lånet omgjøres til stipend.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen endre forskriften for utdanningsstøtte slik at erstatningsbeløp som følge av kritisk sykdom eller personskade, og stipulert avkastning av slike erstatningsbeløp, ikke skal medtas i Lånekassens behovsprøving. I tilsvarende tilfeller de fem siste år, hvor stipend har vært avslått og i stedet gitt som lån, skal lånet omgjøres til stipend.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en løsning for de studentene som har blitt berørt av endringen som har ført til redusert stipend for studenter med pasientskadeerstatning.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 3. mars 2026

Mathilde Tybring-Gjedde

leder

Sander Delp Horn

ordfører

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Forsknings- og høyere utdanningsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/314-

26. januar 2026

Representantforslag 70 S (2025–2026) om rettferdig utdanningsstøtte for studenter med pasientskadeerstatning

Statens lånekaske for utdanning (Lånekassen) har siden opprettelsen i 1947 vært en sentral velferdsinstitusjon og et virkemiddel for like muligheter til utdanning uavhengig av økonomisk og sosial bakgrunn. God tilgang til utdanning er en forutsetning for deltakelse i arbeids- og samfunnslivet. Den universelle velferdsordningen med lån og stipend fra Lånekassen til livsopphold under utdanning er ett av de viktigste velferdsgodene vi har, og gjør utdanning mulig for brede grupper i samfunnet.

Utdanningsstøtten fra Lånekassen skal fremme sosial utjevning og rekruttering til utdanning fra ulike samfunnsgrupper. Økonomi er en sentral og avgjørende faktor for mange som vurderer å ta høyere utdanning. Siden opprettelsen har støtten fra Lånekassen blitt behovsprøvd for å gi støtte til de som har størst behov. I dag behovsprøves stipendomgjøringen i hovedsak mot egen inntekt og formue. Dette bidrar til å utjevne sosiale forskjeller i Norge.

Personer som har vært utsatt for kritisk sykdom eller personskade skal ha samme muligheter til å gjennomføre utdanning som andre. Høyere utdanning er for mange i denne gruppen helt avgjørende for å få mulighet til å delta i arbeidslivet. Både av hensyn til den enkelte, og med samfunnets økende behov for å få flere i jobb, er det viktig for regjeringen at denne gruppen ikke er dårligere stilt enn andre til å ta høyere utdanning. Like muligheter til utdanningsstøtte bidrar til økt økonomisk trygghet, og til et mer inkluderende og konkurransedyktig arbeidsliv.

Jeg deler bekymringen for hvordan studenter som har mottatt pasientskadeerstatning ivaretas av behovsprøvingen i Lånekassen. Erstatningsutbetalinger som følge av kritisk sykdom eller personskade skal ikke påvirke stipendandelen fra Lånekassen. Personer som

har mottatt slike erstatningsutbetalinger skal ikke stille dårligere ved omgjøringen fra utdanningslån til stipend enn andre mottakere av utdanningsstøtte. Utbetalingene skal bøte på økonomiske konsekvenser som kan oppstå i et langt tidsperspektiv og skal gi inntektsmuligheter som om skaden ikke hadde funnet sted. Det er derfor i dag et unntak i forskriften om utdanningsstøtte for disse erstatningsutbetalingene fra behovsprøvingen mot inntekt og formue.

Jeg har sett nærmere på hvordan erstatningsutbetalingene beregnes, og vurdert hvordan Lånekassens behovsprøving slår ut for mottakerne. Når personskadeerstatning tilkjennes for fremtidige tap, fastsettes erstatningen som hovedregel til en engangssum. Summen fastsettes slik at det utbetalte beløpet og forventet realavkastningen til sammen skal dekke den skadelidtes fremtidige tap knyttet til skaden. Etter dagens praksis i Lånekassen behovsprøves avkastningen på personskadeerstatning på lik linje med ordinær inntekt og formue når Lånekassen gjør om lån til stipend. Dette har sammenheng med at avkastning på erstatningsutbetalinger regnes som skattepliktig inntekt som Lånekassens baserer behovsprøvingen på. Denne praksisen gjør at noen kan få mindre stipendomgjøring enn om avkastningen også unntas behovsprøvingen.

Behovsprøvingen av avkastningen er ikke i tråd med utdanningsstøttens formål, og kan gjøre utdanning mindre tilgjengelig for mottakere av pasientskadeerstatning. Jeg vil se på muligheten for å endre praksisen for behovsprøving i slike saker. Praksisendring har en budsjetteffekt, og regjeringen vil derfor komme tilbake til Stortinget på en egnet måte om en eventuell endring.

Med hilsen

Sigrun Gjerløy Aasland

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Forsknings- og høyere utdanningsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/314-

13. februar 2026

Representantforslag 70 S (2025-2026) om rettferdig utdanningsstøtte for studenter med pasientskadeerstatning – svar på spørsmål fra Utdannings- og forskningskomiteen

Jeg har bedt Lånekassen utarbeide estimater på provenyeffekten av endringene som er foreslått i representantforslaget. Lånekassen anslår en provenyeffekt av å endre praksis for fremtidige stipendomgjøringer på 0,5 mill. kroner. Lånekassen anslår en provenyeffekt i tilleggsbevilgninger i statsbudsjettet for 2026 på 1,25 mill. kroner ved å åpne for å omgjøre vedtak fra de siste fem årene og å omgjøre praksisen for behovsprøvingen for 2025.

Lånekassen har ingen måte å identifisere hvilke tidligere studenter som påvirkes av en endret praksis. De berørte studentene må derfor selv ta kontakt for å få omgjort tidligere vedtak. Dette gjør at Lånekassens estimater er usikre.

Med hilsen

Sigrun Aasland

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur

